

Quaestio medica, an aestate, sanitatis tutela balneum in flumine? / [Jean Baptiste Thurant].

Contributors

Thurant, Jean Baptiste.
Vandenesse, U. de.
Université de Paris.

Publication/Creation

[Paris] : [Typ. Quillau], [1751]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/p9yqvvybq>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI - PARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS
*manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-quintâ
mensis Aprilis, anno Domini M. DCC. LI.*

M. URBANO DE VANDENESSE, Doctore
Medico, Præsede.

An Æstate, sanitatis tutela Balneum in flumine?

I.

ANITAS, illa organorum corporis humani dispositio, quâ omnes & singulæ functiones ritè ac constanter peraguntur, delicatulam noscenti partium texturam verè miraculum est: servet qui præstans illud à naturâ mutuatus est donum; lugeat qui viribus propriis nimium fidens, & à rectâ vivendi normâ devius hoc amisit fortasse nusquam recuperandum. Quis numerosam morborum cohortem imperterritus aspiciet, morbique causarum Iliadem serenâ fronte scrutabitur.

Errent homines excessu vel defectu stat æquale periculum. Plurimi epularum; Bacchi, Venerisque victimæ procumbunt, dum multos torquet rigida nimis abstinencia, improbo labore franguntur isti, ignavo illi torpescunt otio, vigiliis concidunt quorundam vires, longiori somno cæteris hebetatur sensuum acumen; huic malorum segeti, sanitati non infesta minis addas animi pathemata. Aëris ambientis dotes interroga, potentiorē ac omnibus communem morborum reperiēs causam; Quid mirum? cæteris rebus non naturalibus longè magis corpori necessarius aer, ipsum alternis vicibus frequentiori inficit labe; æstu, frigore, ventis, imbribus inordinatè sævit, hujus mutationum fit sanguis facilè particeps, pro variâ ipsius conditione alteratur diversimodè. Præcipuas quæris in aëre mutationes? Præstò sint quatuor anni tempestates, Hiems, Ver, Æstas, Autumnus, quæ licet suam sanitati symbolum ferant, peculiare sibi nihilominus morbi germen secum adducunt; cætera inter animantia morborum injuriis magis obnoxia vivit gens humana, quam continuo obsident animo & corpori affectus proprii, vel utrique communes. Tot malis lacescitæ quid restet solatii, benignam ni Medicina ferat opem, erigatque titubantem; hæc auxiliatricem dum ægrotanti porrigit manum, & è feracissimo materiæ Medicæ promptuario curativa trahit præsidia, pari vigilantia quærit & prophylactica; horum ope Medicus morbos sanat præsentēs, arcet instantes, prævidet futuros ac præcavet; quid cuique temperamento, ætati, sexui conveniat gnarus ille hominum vitæ tutor, diversa pro anni tempore remedia præscribendo, hanc à morbis incolumem servat.

I I.

(a) Aph. 19.
Lib. III.

(b) Cels. Lib.
II. cap. I.

(c) Ibid.

(d) Ibid.

(e) Ibid.

QUOS LIBET morbos quolibet tempore fieri posse & exacerbari constat ex Hippocrate (a). Attamen ut quæque suos fert ætas affectus, sic cuique anni quadro familiares excitantur morbi; repentinâ aëris mutatione corpus impunè affici ne credas, vere etenim aliundè saluberrimo repentè fit aer, ut ita dicam, ex frigido tepidus, movetur transpiratio, partim extrâ non promovetur; hinc, ex Celso (b), *tum lippitudines, pustule, profusio sanguinis, abscessus corporis... bilis atra quam melancholiam appellant Græci, morbus comitialis, angina, gravedines, destillationes oriri solent, &c.* Vernum tempus excipit æstas prædictarum sæpè non expers affectionum; tunc perpendiculares sol radios in terram vibrat, adaucto aëris calore agitantur humores, amplo diffluit sudore corpus, siccatur sanguineus latex, & magnam utilis substantiæ cum sero secedentis jacturam patitur, difficilius per vasa fluit, æstuat bilis novas paritura tragedias. Hinc febres (c) ardentes vel continuæ, vel tertianæ, ulcera oris, cancri & quidquid sudore hominem resolvit. Nec dira minis invehit infortunia autumnalis alterna frigoris & caloris vicissitudo; hinc febres (d) incertæ, lienis dolor, aqua inter cutem, tabes, urinæ difficultas, lienteria. Idemque tempus (Autumnus) & diutinis morbis fatigatos, & ab æstate proximâ oppresos interimit & alios novis morbis conficit, & quosdam longissimis implicat, maximeque quartanis quæ per hiemem exerceant. Vigent variolæ vel benignæ vel malignæ, quæ si antiquis notæ non speciali caractere fuerunt designatæ. Vexant intestina dysenteria, leguminum fructuumve facilè putrescentium frequentioris esus soboles. Autumno succedit Hiems, tunc, duro sæviente gelu, furit nervis inimicus Aquilo, cutis stringuntur spiracula, difficilis admodum transpiratio, ineluctabilis hujus ad interna refluxus; hinc capitis (e) dolores, tussim & quidquid in faucibus, in lateribus, in visceribus mali contrahitur irritat. Sic ergo cognitis morborum cuique anni tempestati priorum causis, quid hisce delendis sit agendum suadet praxis rationi consona, sitque firma lex, Brumâ rigente liberum transpirationis effluvium omni nisu conciliare, hujusque refluxum medicamentis leviter diaphoresim moven-

tibus impedire, æstate verò humorum fervorem compescere, sanguini vehiculum fervare, rigidiore vasorum laxare fibras, laxiores stringere, & ita liquidorum expeditiorem præstare circuitum. Huic operi perficiendo nihil balneo in flumine aptius existimes, hæc emolumenta ab aquæ fluvialis naturâ, pondere, motu, humiditate, ac frigiditate speres.

III.

BALNEUM in genere est corporis in aquâ lavatio, hanc ablutionem munditiei causâ primùm inventam, ad Medicos usus posthac delatam fuisse narrant antiquiores Medicinæ scriptores. A balnei perspectâ utilitate hujus adhibendi emerfit diversitas. Hinc totale quo totum, excepto capite, lavatur corpus, partiale quo crura pedesve tantùm abluuntur, semicupium pediluviumve appellant. Domi paratur calidum vel tepidum in quo per unius, alterius, pluriumve horarum spatium sedere est; in tali dormiebat magnus Alexander dùm febre laborabat (a). Thermale dixeris quo totum corpus vel pars quædam aquâ thermali, vel ejusdem luto immergitur, vel denique ex altiori loco deciduâ irrigatur, stillicidium voces vulgò (*Douche*). Aliam balnei speciem mare subministrat, maximum hydrophobis præsidium quo totum corpus marinis immergitur aquis. Hæc autem morbos ad edomandos inventa ægros decent, licet sanos non offendant. Valentibus, in arenoso, limpidoque flumine præstat balneum cujus omnia ad sanitatem concurrentia bona, ita per se patent ut enarrari sufficiant, non probari indigeant. Alia ipsi propria, aquarum sinceritas, levitas, perennisque motus, multa cum cæteris communia. Aquam humiditate duriora penetrare corpora plurimis evincitur experimentis, quàm facilius ergò ista, *balneantium* per cutis poros, ad intima usque propellitur? Hæc pigros ac inertes corporis succos putredini proximis commovet, igneos ac inquietos frænât; pondere premuntur solida, pressa majorem vim in fluida exercent, attenuant, ipsorum motus juvant; secernenda vacuantur, *fluxilior* facta bilis nullas in colatoriis experitur moras, non metuenda proinde in hepaticis vasis concretio melancholicorum affectuum parens. Quot prætereà appellant ad cutem guttulæ? Quot cuneorum ad instar per poros infinguntur altiùs permeaturæ, dùm validior fibrarum tonus humores conquassat? Solvitur ergò, si quæ sit crassior sanguinis compages, viscosa diluitur vasorum parietibus impacta materies, ad glandulas fit liber aditus, amplior urinæ fluxus, alvinarum sæcum exoneratio faciliior. Frigore solaribus radiis moderato, non destructo, laxi coercentur poruli non occluduntur, effrænato sudoris effluxui ponitur obex, ad cerebrum copiosior affluit sanguis spiritus animales abundè creaturus, undè virium reparatio, lassitudinis cessatio, concitatur appetitus, alacriùs munere fungitur ventriculus, exactiùs cibi concoquuntur ac distribuuntur, placidior subsequitur somnus. Sic quidquid boni manat ex sanguinis spirituumque requisitâ fluiditate balneum in flumine largitur.

I V.

SIMPLICIORA remedia & innoxia magis, fiunt non ritè præparato toxica, sic & balneum. Incautus ergò ne te fluctibus committas, plethorâ non turgescant vasa, vena tundatur, saburrâ vacuentur ventriculus & intestina; matutinis horis jejunoque stomacho, vel vespertinis, peractâ alimentorum coctione, ante solis occasum, quàm meridiano tempore faustum tibi magis existima balneum per plures iterandum dies. Non sordidæ stagni vel riparum tibi latera premant aquæ, sed fluminis ambitiosè fluentis in medio, arenularum granula pedum plantas blandè titillent; si natandi conceditur peritia, nates & exercitii causâ non ad lassitudinem usque: à balneo recede ubi primùm levis tremor artus occupet, nec te statim cibus ingurgites, nec largiori indulgeas po-

(a) Geoffroy,
Mater. Med.
1. Part. cap. 1.

tui. Non defunt morbi aquæ frigidæ balneo cedentes. Hujus usum suadente Antonio Musâ Medico, à gravi morbo convaluit Augustus Imperator de cujus salute desperatum erat. Puellam in flumen mergendo à phrenitide liberavit Willisius. Hæmorrhagiis (a), inflammationibus, erysipelati, arthritidi, artuum tremori, paralyfi, rheumatismo, suffocationi uterinæ, hystericae passioni, affectioni hypochondriacæ, sterilitati, asthmatis convulsivo, & aliis nervosi systematis affectibus, balneis medentur Angli frigidis. Exulent ab iis infirmi aut debiles, seniores, infantes, & ii qui frigidâ redundant cacochymiâ, procûl & qui hæmorrhoidum, menstruorum, lochiorumve evacuationibus suppressis laborant. Non noxia minus balnea frigida in colicis doloribus, hemiplegiâ, ulceribus internis ac externis, licet haud inveteratis profint tollendis in hepate obstructionibus.

V.

NON unico deliciarum genere commendatur in flumine balneum, extrâ urbem mirabere Sequanam cum balneandi tempus adest, læti virescunt hîc & illic campi, objectorum varietate cymbarumque continuò motarum spectaculo recreantur visionis organa, aperto ac sereno cœlo purus spiratur aer, pulmonum vesiculæ expanduntur faciliùs; liberiori respiratione sanguinis circuitui calcar additur, fit indè laudabilior hæmatosis. Variarum exercitationum partes sub se complectitur istud balneum quas pro viribus cuique distribuit. En natant isti, mergunt alii, dum tibi naviculæ placido motu succutitur corpus. Cachinnos ecce movent inordinati nautarum sermones, ibi non injucundus fit tumultus; lætitiâ quidquid videas redolet. Arcet à balneo periculi metus? timidorum natandique in arte rudium solamen infiguntur pali; fustium ope artificiosè confecta ac linteis cooperta, pudicitiae tutamen, stant undique tentoria. Sed ne longiùs excurrat sermo, artifices, operarios, & cujuscunque conditionis homines è balneo redeuntes observa, quos antea languentes, lassatos, ac solis æstu desiccatos, vidisses, hos alacres, ad laborem promptos, ciborum appetentes reperias, firmâque sanitate gaudentes quos morbus ex anni tempestate oriundus, absque balnei in flumine præsidio propediem invalisset.

Ergo Æstate, sanitatis tutela Balneum in flumine;

Proponebat Parisiis JOANNES-BAPTISTA THURANT, Parisinus,
Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H. 1751,
A SEXTA AD MERIDIEM.